

Művelődés – Népfőiskola – Társadalom

A MAGYAR NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG KIADVÁNYA – 2025/2

„Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, ez a népfőiskola célja” (Móricz Zsigmond)

Beszélgetés a diófák alatt – közéleti kulturális találkozó Mindszentkállán

A Magyar Népfőiskolai Társaság és a Mindszentkálláért Alapítvány tizenkettedik alkalommal hívta találkozóra azokat, akik hisznek a párbeszéd erejében...

Szigeti Tóth János Emlékkonferencia együttműködés és jövőkép a felnőttképzésben

A konferencia fókuszában a felnőttképzés jelenlegi helyzete, a szakmai minőség, az együttműködés és a jövő irányai álltak.

A fejlettek sarkában lenni

Most itt állunk a törvény előkészítésének utolsó fázisában, s feltehetjük a kérdést: vajon most már értjük és közösen értelmezzük-e az élethossziglan tartó tanulás koncepcióját?

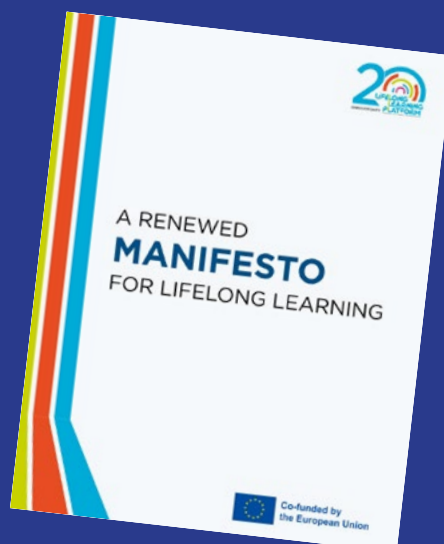
Az UNESCO által támogatott Nemzetközi Oktatási Napot január 24-én ünneplik, amely napot az ENSZ Közgyűlése jelölt ki 2018-ban. A Magyar Népfőiskolai Társaság a felnőttképzési szakma elismerésének növelése, az együttműködések erősítése, a felnőttkori tanulás széleskörű társadalmi elismertségének növelése érdekében javasolta, hogy minden évben ezen a napon ünnepeljük meg a felnőttképzőket.

”

Senki sem születik teljesen készen:
a világban szerzett tapasztalatok révén válunk azzá,
akik vagyunk.”

(Paulo Freire)

Ha most megkérdeznéd....	4
Beszélgetés a diófák alatt – közéleti kulturális találkozó Mindszentkállán (2025. június 28.)	6
Szigeti Tóth János Emlékkonferencia	
„Kapcsolódások – együttműködés és jövőkép a felnőttképzésben” 2025. november 6.	12
• Megnyitó	13
• A barát és közéleti ember	15
• A tanulás hatalma	16
• A felnőttkori tanulás nemzetközi trendjei	20
• „A felnőttképzés 35 éve Magyarországon – tanulságok és perspektívák”	21
• Az alapkészségek és Magyarország jövője: kihívások és lehetőségek a PIAAC tükrében	22
A Magyar Népfőiskolai Társaság kezdeményezése „Felnőttképzők Nemzetközi Napja” létrehozására	28
A fejlettek sarkában lenni	31
Az élethosszig tartó tanulás kultúrájának ünneplése	36
A várományosok	38

Ha az ünnep elérkezik az életedben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejts el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűkkel. Nézd a régieket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.

Márai Sándor

Hozzon az ég örömből végtelent, szeretetből önzetlent, sikereket, amennyit csak lehet, így kívánunk békés karácsonyi ünnepet!

HA MOST MEGKÉRDEZNÉD....

Kedves János!

Hat éve mentél el az örök égi mezőkre. Mi most eljöttünk sírodhoz, hogy emlékezzünk, mert amíg emlékezünk valakire, addig mindig itt van közöttünk.

Képzeld el, hogy ez mennyire így van. Néhány hete volt az egyesületünk megalakulásának 25. évfordulója, előtte összejöttünk, hogy egyeztessük mi legyen a programja. Egyhangúan az volt a gondolatunk, hogy először emlékezzünk meg Jánosról, mert úgy éreztük, hogy akkor ott leszel velünk. Most is tudjuk, ma délután ott leszel velünk a diófák alatt. Kicsit persze izgulunk, hogy meg leszel-e velünk elégedve.

Csak az hiányzik a mai napból, hogy mint ahogy mindig a találkozásunk alkalmával megkérdezd: mi újság van? De ez soha nem egy semmitmondó kérdés volt, hanem tudtam és tudtuk, hogy érdekel is téged a válaszuk.

Ha most megkérdeznéd, hogy mi újság van, hát kicsit nehéz lenne rá válaszolni, mert a világ olyan, mint volt, csak kicsit talán rosszabb. Talán néhányan árulók is lettek, de Te tudod, hogy a Júdásokat az utókor mindig megveti.

A nap ugyanúgy süt, a Balaton és a lányok ugyanolyan szépek és a bor is ugyanolyan finom, mint régen.

Azon gondolkodtam, hogy mi is volt Jánosban a varázs és arra jöttem rá, hogy az, hogy ő bárkivel bármikor találkozott, mindig lehetett érezni, hogy ott, akkor, abban a pillanatban rá figyel, ő volt a legfontosabb számára. A legfontosabb egy maradandó közösségben az, hogy az egyén érezze, hogy itt és most neki is fontos szerepe van.

Soha semmilyen eredményt nem lehet egyes egyedül elérni – noha egyéni elszántság és állhatatosság nélkül sem mehetünk sokra. Csak közösen és együtt dolgozva.

Végül pedig szeretném felolvasni az egyik üzenetedet, ami legjobban kifejezi, hogy milyen ember voltál és milyen ember vagy számunkra ma is:

„Soha semmilyen eredményt nem lehet egyes egyedül elérni – noha egyéni elszántság és állhatatosság nélkül sem mehetünk sokra. Csak közösen és együtt dolgozva.

... mindenki, aki egyénileg, vagy csoportosan, akaratlanul, vagy tudatosan akadályozott, gáncsolt elnöki munkámban, azokhoz is nagy szeretettel viszonyulok. Mert amit tettek, azt az elesettségüktől eredő saját bajukként követhették el. A szeretet mindennél nagyobb erejével ez nemcsak megbocsátható, hanem szívtől kívánom, hogy emberi elesettségüktől képesek legyenek megszabadulni, elsőként saját boldogulásuk érdekében.

Köszönöm, amit kaptam és amit adhattam, s nincs más mérce, minthogy a felelősségérzet, a hiányérzet és az elégedett megnyugvás között kell az egyensúlyt megtalálni. Nem könnyű feladat. Az utánam következőknek pedig sok sikert, amelyben szívesen velük tartok.”

Porkoláb Lajos

*Elhangzott Mindszentkállán, 2025. június 28-án Szigeti Tóth János sírjánál,
a Diófák alatti beszélgetés alkalmából*

VÁLTOZNI KELL A DOLGOKNAK!

Beszélgetés a diófák alatt – közéleti kulturális találkozó Mindszentkállán (2025. június 28.)

A Magyar Népfőiskolai Társaság és a Mindszentkálláért Alapítvány tizenkettedik alkalommal hívta találkozóra azokat, akik hisznek a párbeszéd erejében, a közösségi gondolkodásban és a felelős értelmiségi szerepvállalásban. Az évtizedet meghaladó hagyománnyal bíró esemény országos találkozóvá nőtte ki magát, ahol a közélet, a kultúra és a társadalmi felelősség kérdései kerülnek mindig előtérbe – festői környezetben, egy valóban nyitott szellemi közegben.

Az idei esemény központi témája **„Az értelmiség felelőssége a vidék és város társadalmi megosztottságában”** volt, az egyik legfelkészültebb és leghitelesebb szakember, Kovách Imre szociológus, a Társadalomtudományi Kutatóközpont kutatóprofesszora előadásában - aki évtizedek óta kutatja a magyar társadalom szerkezetét és a vidéki közösségek helyzetét.

Kovách Imre professzor már a bevezető gondolataival kiemelte, hogy az értelmiség helyét keresve prózai és kijózanító elemzésre van szükség, amivel az értelmiségi kérdést is el lehet helyezni a magyar társadalommal foglalkozó kérdések sorában. Megítélése szerint azonban mindenképpen igaz az, hogy nagyon nehéz feladat az egész magyar felnőtt társadalomról átfogó jellemzést adni.

**Az évtizedet
meghaladó
hagyománnyal
bíró esemény
országos
találkozóvá
nőtte ki magát...**

Jegyzetek az előadásról

Nem könnyű a feladat, de az értelmiséget muszáj elhelyezni a magyar társadalom mozgásában.

Annál is inkább, mert egy tíz éves kutatómunka eredményként nagyon sok újfajta társadalmi jelenség mechanizmusát tudtuk leírni, és meg tudtunk nevezni olyan társadalmi csoportokat, amelyek korábban nem jelentek meg a magyar társadalomkutatásban. Mindenképpen igaz az, hogy nehéz feladatra vállalkozik bárki, aki a magyar társadalomról, mint egészről próbál képet adni. Különösen akkor, amikor még ehhez megpróbálja valaki hozzáadni az ehhez tartozó felelős viszonyok jellemzését is. Én magam is megkísérletem úgy beosztani a magyar társadalmat, hogy egyértelműen tartozzanak ilyen, vagy olyan csoporthoz. Bármit csináltam, és elmentem a tudásom határáig, de elmentem a nálam fiatalabbak és a matematizált társadalomkutatáshoz nálam sokkal jobban értők tudásának a határáig is, azt kellett megállapítani, hogy a magyar társadalomnak körülbelül a fele olyan, akit be lehet sorolni problémák, kételyek nélkül értelmiségnek, vagy munkásnak, vagy bármi olyasminek, ami a fejünkben él a társadalom nagyobb csoportjairól. A többiek, vagyis a társadalom másik fele ugyan tartozik valamilyen fragmenshez, de a hovatartozása vita tárgya lehet. Ma „egyszerűen” ilyen a magyar társadalom.

Kezdjük ezzel a képpel. Mert ha gyakran van olyan érzetük, hogy nem értik az emberek viselkedését, nem értik azt, hogy bizonyos csoportok 10-20 évvel ezelőtt másképp jelentek meg, másképp viselkedtek akár a politikával kapcsolatban is – akkor nem önökben van a hiba. Mi történhetett? Erre a professzionálisan felkészült társadalomkutató is azt mondja, azért, mert ilyen szervezettségű a magyar társadalom. Nemcsak a magyar – mindenhol vannak ilyen tendenciák

A társadalmunk ezen állapota pontosan tükröződik a társadalomkutatás irányjaiban is, mert nincs egység és nincs kompromisszum köztünk abban, hogy milyen fogalmakat használjunk, ha le akarjuk írni a magyar társadalmat.

Három féle megközelítésmód van abból a szempontból, amivel a magyar társadalom egyenlőtlenségeit próbáljuk megragadni.

Az egyik az, ami foglalkozáscsoportokban gondolkodik – ez mondjuk a régi típusú megközelítés, ami azt mondja, hogy az emberek foglalkozása nagyjából kifejezi a jövedelmüket, a tőkájukat, amivel rendelkeznek, vagy nem rendelkeznek. Ebből kiindulva még mindig érthető az, ami a magyar társadalomban történik.

A másik: egy fiatalabb generáció, akik valamikor a NER érkezésével váltak nagykorúvá társadalomkutatóként is, és gyorsan rájöttek arra, hogy ez a rendszer hogyan mozog, vagy hogy nem mozog, mit ad éppen, vagy mit vesz el az emberektől, - úgy gondolták,

Mindenképpen igaz az, hogy nehéz feladatra vállalkozik bárki, aki a magyar társadalomról, mint egészről próbál képet adni.

hogy jobb, ha visszatérnek a még régebbi kategóriákhoz, hiszen nem más történik, minthogy a tőke az államot felhasználva maga alá gyűri a társadalmat, erre pedig az osztály kategóriák tökéletesen megfelelnek. Mert hiszen most is régebben, csak újmódon de kisajátítás, elsajátítás történik. S valljuk be őszintén, nem lehet azt mondani, hogy ez a megközelítés teljesen rossz vágányon halad.

A harmadik a miénk, akik azt mondjuk, hogy igen a két megközelítésben sok minden van, de érdekesebb lenne egy olyan szétforgácsolt társadalomban, mint a miénk, megragadni azokat a viszonyokat, azokat az embereket összekötő kapcsolatokat, amire a szociológia az integráltság fogalmát használja fel.

Ebből a három megközelítésből kiindulva próbálnám meg jellemezni a magyar társadalomnak a jellegzetes vonásait - mert azt gondolom, hogy egyik közelítésnek sincs abszolút igazsága, amikor társadalmi egyenlőtlenségekről beszélünk.

Mit mond az első, a foglalkozáskategóriákban való gondolkodás? Köznapi nyelven szólva: a magyar társadalom gazdaságba való beágyazottságáról mond el nagyon fontos dolgokat. Két tényt hangsúlyoznék, egyrészt, hogy a társadalom közepén nagyon fontos, de nem lényegesen elemzett mozgások történtek, számosabb lett az odatarozók száma – a magasabb iskolázottsággal rendelkezőkről van szó.

A másik fontos tény az új elit megjelenése. Van egy új elit, olyan amilyen, jó messzire elment tőlünk és fütyül arra, ami a többiekkel történik. Akik sokkal sikeresebbek voltak a saját maguk hatalmának a megszervezésében, mint a társadalom integrálásában, ami egyébként a dolguk lenne. Akár tevőlegesen, akár példát mutatva. De tevőlegesen nem sokat tettek, a példájukat pedig talán nem kellene követnünk.

Visszatérve a gazdaságba ágyazottság nagyon fontos részére. Hiába ment el jónéhány évtized Magyarországon a rendszerváltás után, hiába modernizálódott sok minden, a magyar munkaerő 40 %-a még mindig a betanított munkások, a segédmunkások, a mezőgazdasági munkások körébe tartozik. Ez nem sok jót mond el a magyar társadalomról.

...valójában a társadalom egyharmada mondható szegénynek, amiből az ide tartozóknak nincs elmozdulási, kimozdulási lehetőségük...

Azonban nem az ide tartozó emberek felelősek a helyzetért, hanem a strukturális viszonyok. Tehát 40%, ahol nincs szakképzettség, vagy nincs iskolázottság, vagy nincsenek olyan társadalmi tőkék, amelyeket veszély esetén alkalmazni, használni lehet!

Ennyit a gazdasági beágyazottságról.

A második, amit az integráltság alapján tudunk megállapítani az az, hogy hatosztatú a magyar társadalom. Van egy elitje, és van egy nagyon mélyben élő néhány százeres csoport, akiket még egy ötezres felméréssel sem lehet elérni. Ezen túl van négy olyan csoport, akikről a következőket lehet elmondani.

Minden számítás ellenére, ami a szegénységre vonatkozik – tudják ekörül van némi botrány, mert a használt számok megadásánál a KSH alaposan tévedett, amit azóta sem revideált. A magyar társadalomban a kormány (mondhatni, hogy a propaganda) adatai alapján sem kevés a jövedelem szerint megállapított százaléka a szegénységnek: 11-13%. A mérések azonban azt mutatják, hogy valójában a társadalom egyharmada mondható szegénynek, amiből az ide tartozóknak nincs elmozdulási, kimozdulási lehetőségük – erre az esély sokkal kisebb most, mint például a 80-as években voltak.

A besorolás azonban nemcsak a jövedelem, gazdasági beágyazottság alapján állapítható meg. Az intergációs vizsgálat azok alapján próbálta meg kialakítani a csoportokat, hogy milyen kapcsolatok határozzák meg az emberek életét, mindennapjait. Vagyis azt vizsgáltuk, hogyan működik a bizalom, mennyire fogadnak el a normákkal szembe menő magatartásokat – és ennek a segítségével találtuk meg az alsó egyharmadot.

Az alsó egyharmad fölött – ami a bezártságot, a mindennapi életben való harcot jelenti –, létezik egy nagy alsó középréteg, akik jobban élnek ugyan az alsó egyharmadnál, ők zömmel az iparban, gazdaságban alkalmazottakat jelentik – tipikusan a munkásosztály, az alacsony beosztású alkalmazottak alkotják ezt a réteget. A bizonytalanság jellemzi őket, vagyis az életükben bekövetkező legkisebb változással is csúsznak bele az alsó egyharmadba. Ez magyarázatot ad arra is, hogy miért viselkedtek, viselkednek így az emberek 2010 után. Bizonytalan helyzetben érzik magukat, másától nem remélhetnek segítséget, mint az államtól – ami politikai jellegű megnyilvánulásukat erősen befolyásolja és meghatározza, és más alternatíva hiányában a hatalomra szavaznak. Előre szeretnének jutni és nem lecsúszni az alsó egyharmadba és ehhez biztonságot a hatalomtól remélnék.

Van egy felső csoportja még mindig ennek a középrétegnek, ahol megállapítható volt egyfajta dinamizmus. A középrétegnek ez a felső csoportja egy fiatalabbakból álló tár-

Tehát 40%, ahol nincs szakképzettség, vagy nincs iskolázottság, vagy nincsenek olyan társadalmi tőkék, amelyeket veszély esetén alkalmazni, használni lehet!

sadalmi csoport, átlagéletkora 30-40 év, alapvető jellemzőjük, hogy jól keresnek, nem nagyon politizálnak, de ha igen, akkor elmegy szavazni és a kormányra szavaz.

Tehát az, hogy a magyar társadalom nem minden elemében merev, hanem van benne egyfajta dinamizmus, az itt látható.

Ebben a felső társadalmi csoportban van tétje, súlya a diplomának, többen gyakran és jól integrálódnak a helyi társadalomba, gyakran a helyi társadalom vezetőiként. Új társadalmi osztály ez Magyarországon, sajátos arcúval, sajátos összetétellel. Közülük sokan kezdenek megerősödni, tőkét és vagyont felhalmozni - tudást és szellemi muníciót szereznek, kulturális öntudatban is megerősödve. Sajátos profillal rendelkező, vidéki vezetők csoportja ez ennek a társadalmi felső középrétegnek, nem is kis létszámban (4 és 9% között volt mérhető a vizsgálatok során) – sok szempontból az ő kezükben van a jövő.

**Miért nincs
bővülő, növekvő
középréteg?**

A polgárosodás kérdésre is ki kell térni. Az utolsó nagy szakmai diskurzus a polgárságról a rendszerváltás környékén volt, azóta sem, de már akkor látni lehetett, hogy a valódi polgárosodás Magyarországon nem fog bekövetkezni – és ez így is lett.

Egy kialakított vizsgált modell szerint, amellyel lényegében az életvitel alapján lehetséges a polgárság arányának, társadalomban elfoglalt helyének a megállapítása, az volt megállapítható, hogy arányuk a magyar társadalomban mindössze 4,7%.

Meg kell itt jegyezni azt a szomorú tényt, hogy a vizsgált indexek szerint a társadalom 30-35%-a nem rendelkezik semmilyen felhalmozott értékkel, vagyonnal, amelyet vészhelyzet esetén alkalmazni, felhasználni tudna.

Visszatérve a polgárságra. Elsősorban a fogyasztás tényei alapján mondható el kisebb arányukról, hogy polgári módon élnek – ez alatt azonban „csupán” életminőséget kell elsősorban érteni, és nem a polgárságra jellemző társadalmi magatartást. Ebbe a 4,7%-ba beletartozik a munkásosztály dinamikus polgárosodó rétege is, arányuk a saját osztályukon belül nem túl magas, de az életvitelük alapján polgárosodó réteg felét teszik ki.

Érthetetlen ebből a megközelítésből, hogy miért nincs bővülő, növekvő középréteg? Miért?

Mert ahogy a vizsgálatok eredményei kimutatták, van egy nagy munkásbeáramlás a polgári csoportba, ugyanakkor van egy nagy arányú lesüllyedése a diplomásoknak, az értel-

miségnek – mégpedig hatalmas arányban, 40 százalékuk süllyedt le az alsó középosztályba. Vagyis van egy sajátos helycsere a rétegek között és ez is adja a magyarázatot a kérdésre.

Az értelmiség helyzete nehéz és összetett probléma. Nagyon rétegzett, deklasszáldott, ott vannak a társadalom alsó egyharmadában is. Deklasszáldott azért is, mert a politikai és gazdasági elit mindent megtett azért, hogy a hatalom kézben tartása mellett szellemi kapacitása igazolásaként diplomát is szerezzen – ez azonban tényleges felkészültség és kapacitás hiánya miatt nem jelenti azt, hogy értelmiségi rétegbe kerültek. Helyzetük többnyire nem értelmezhető másképpen, mint hogy a tekintély „megvásárlása” történik a diploma megszerzésével.

Van azonban egy azonosított, integrációra képes új osztály – az ő kezükben van a jövő, nem az értelmiségében, azokéban, akik a magyar történelemben már többször sok mindent eldöntöttek, megoldottak. Ennek az új osztálynak a tagjai, az integrátorok képesek arra, hogy megszervezzenek helyi akciókat, aktivitásuk nem függ az iskolázottságuktól, és ebbe beletartoznak esetenként a helyi politikai hatalom képviselői is.

Egyre inkább kezd öntudatra ébredni ez a réteg – vagyis a kisvárosok és falvak népesége. Mért adat szerint a magánemberi és közösségi élet integrálása a legerősebb jelenség ebben a rétegben.

Változnia kell a dolgoknak. A stabilitás és biztonság a két legfontosabb érték, amit biztosítani kell a magyar társadalomban. És ebbe beletartozik a vidék és város szembenállásának felszámolása is. Bár az öntudatra ébredés folyamata már érzékelhetően elindult, ami kulturális értelemben is működik – például az egyik szembetűnő tény, hogy a fogyasztás szempontjából nincs, vagy egyre kisebb a különbség vidék és város társadalma között.

Az öntudatra ébredésnek van egy fontos tényezője azok körében, akik közvetlen kapcsolatba kerültek a vidékkel (pl. a Covid időszak okán, a „kiköltözések” miatt). Nekik nagyon elégük van abból, hogy a vidéket másodrendűnek tekintik – bár valljuk be, hogy a körükben megjelent érdeklődés a vidék iránt egy kicsit megkésettnek tekinthető.

Itt volna igazán tennivalója az értelmiségi attitűddel rendelkező integrátoroknak.

A jelenlegi túlcetralizáltság a legnagyobb gátja mindenfajta gazdasági, kulturális fejlődésnek. Ennek felszámolása és a decentralizáció kialakítása elkerülhetetlen, illetve mielőbb be kell következnie valami olyan változásnak, ami az autonómiát növeli a magyar társadalomban.

Ez akár rendszerváltó jelentőséggel is bírhat – és ennek a segítése a legfontosabb feladata most az integrátori személyiségeknek.

A jelenlegi túlcetralizáltság a legnagyobb gátja mindenfajta gazdasági, kulturális fejlődésnek.

Az elhangzottak alapján összeállította:

Mihályfi Márta

EGY KONFERENCIA, AMELYET NAGY SZAKMAI VÁRAKOZÁS ELŐZÖTT MEG

Szigeti Tóth János Emlékkonferencia

*„Kapcsolódások – együttműködés
és jövőkép a felnőttképzésben”*

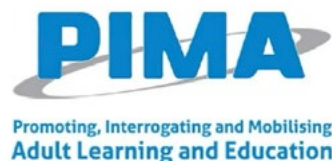
2025. november 6.

A 2025. november 6-án Budapesten megrendezésre került konferencia nemcsak tisztelgés volt egy szakmai életmű előtt, hanem aktuális párbeszéd a felnőttkori tanulás jövőjéről, arról, hogy hogyan tehetjük a felnőttképzést valódi társadalmi erőforrássá, amely hozzájárul az ország gazdasági versenyképességéhez és az egyének boldogulásához.

A konferencia fókuszában a felnőttképzés jelenlegi helyzete, a szakmai minőség, az együttműködés és a jövő irányai álltak. Az esemény egyedülálló volt két okból is, egyrészt mert civil kezdeményezésként valósult meg, és mert olyan témát helyezett a középpontba, amely alapvető fontosságú a társadalom fejlődése szempontjából, mégis ritkán kap valódi figyelmet.

A szervezők célja az volt, hogy a konferencia platformot teremtsen közös gondolkodásra a felnőttképzési szakemberek, döntéshozók, kutatók és civil szervezetek között arról, hogyan építhető minőség, presztízs és szakmai összefogás a felnőtt tanulás világában.

...célja az volt, hogy a konferencia platformot teremtsen közös gondolkodásra a felnőttképzési szakemberek, döntéshozók, kutatók és civil szervezetek között...

A konferencia meghirdetője, szervezője a Magyar Népfőiskolai Társaság volt, közvetlen együttműködésben a Bibó István Népfőiskolai Alapítvánnyal.

Partneri együttműködését több hazai és nemzetközi szervezet is kinyilvánította, AZ Adultus Alapítvány pedig támogatásban is részesítette a kezdeményezést:

Szeretnénk egy összképet adni a konferenciáról azoknak, akik különböző okok miatt nem tudtak, vagy ilyen-olyan okok miatt nem is terveztek részt venni a szakmai tanácskozáson.

Teljes egészében, vagy részleteiben tesszük közzé az elhangzottakat, illetve egy-egy szakmai összefoglaló olvasható az egyes előadásokról.

A konferencia első hozzászólói – Turóczyné, Veszteg Rozália, Dr. Kukorelli István, Mihályfi Márta - Szigeti Tóth Jánosnak, az MNT elnökének, a közéleti embernek és barátának állítottak emléket, majd szakmai hagyatékának néhány kiemelkedő útmutatása került sorra, a felnőttképzés aktuális kérdéseivel foglalkozó előadások előtt.

MEGNYITÓ

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Kollégák!

Nagy tisztelettel és örömmel köszöntöm Önöket a Bibó István Népfőiskolai alapítvány kuratóriuma és a Magyar Népfőiskolai Társaság elnöksége nevében a mai Felnőttképzési Konferencián.

Megtisztelő számomra, hogy én nyithatom meg ezt az Emlékkonferenciát, melyet Szigeti Tóth Jánosnak, a Magyar Népfőiskolai Társaság alapító elnökének tiszteletére szerveztünk.

Sz. Tóth Jánoshoz 50 éves barátság fűz és népfőiskolai munkakapcsolatunk is közel 40 évre nyúlik vissza. Vele és a népfőiskola szellemiségével a ,80-as évek második felében találkoztam a sárospataki diófák alatti beszélgetéseken.

Dr. Újszászy Kálmán református teológus sárospataki portája adott helyet évtizedeken keresztül a diófák alatti beszélgetéseknek. Itt találkoztak a 30-as években volt , pataki népfőiskolások. Ők voltak azok, akik „őrizték a lángot”, a népfőiskola szellemiségét a nehéz kádári évek alatt is. Évenkénti találkozójuk egyre több fiatal értelmiségit vonzott maguk köré. A diófák alatti beszélgetéseken feszegetett társadalmi igazságtalanságok, a tanuláshoz, információhoz való hozzáférés nehézségei, valamint a közösségek önzetlen együttműködésének hiánya felerősítette a magyarországi népfőiskolák újrateremtésének gondolatát. Ezt a gondolatot a pataki népfőiskolán tanult, bölcs idős férfiak és asszonyok őszinte támogatása kísérte.

Az 1936-1948 között Újszászy Kálmán és Szabó Zoltán által szervezett Sárospataki Népfőiskola meghatározó a magyarországi népfőiskolák újrászervezésében

Sz. Tóth János élete egyik legfontosabb eredményének tekintette az 1988-ban létrehozott Magyar Népfőiskolai Társaságot. Ezt követően az ország minden megyéjében létrejöttek a helyi népfőiskolai közösségek, s a váltak az MNT tagszervezeteivé. A ,90-es évek elején létrejött az országos hálózat, melynek fáradhatatlan, meghatározó alakja Sz.Tóth János volt. Közvetlen munkatársaival európai rangra emelte a szervezet szakmai munkáját.

Munkájának vezérfonala a mélységes társadalmi felelősségvállalás és az aktív cselekvő polgári létre való felkészítés volt. Ez volt a követendő minta mindannyiunk számára, akik vele vagy a közelében dolgozhattunk.

Hittünk abban, hogy munkánkkal, az elesett, perifériára sodródott emberek felkarolásával, esélyt adunk a minőségi élet megéléséhez, s tudást, amely által újra tervezhetik jövőjüket. A személyközpontú ismeretátadási módszereket alkalmazva népfőiskoláinkon, az *életre való felkészítést* tartjuk ma is követendőnek.

János rendíthetetlenül hitt abban, hogy a tanulás támogatása segíthet az egyéni és társadalmi válságból való kiút megtalálásában. Szerette volna, ha az emberek művelődési, tanulási lehetőségeire kiemelt gondot fordít az állam. Harcolt azért, hogy Magyarországon is törvény által szabályozottan és garanciákat biztosítva működhessenek a népfőiskolák, amelyek képesek mindenhová, a legkisebb településre is eljutni, műveltséget adni, mindenkihez szólani, figyelembe véve a helyben keletkező igényeket.

Fáradhatatlan gyakorlati szakember volt, akivel öröm volt együtt gondolkodni, különböző kutatásokban részt venni. Munkánk középpontja a hazai felnőttképzés, ezen belül külön a népfőiskolák fejlesztése, a skandináv mintára épülő tevékenység megalapozása volt.

Személyisége igazi példa volt számunkra. Toleranciája, humorérzéke és rendkívüli empátiája mindannyiunkban mély nyomot hagyott. Mindig tudta, hogyan adjon egy biztató szót, amikor arra volt szükség, és hogyan támogassa munkatársait abban, hogy a legjobbat hozzák ki magukból.

Életútja során Szigeti Tóth János számos nemzetközi elismerésben és megbecsülésben részesült. Azok a díjak és kitüntetések, amelyeket munkásságáért kapott, méltán tükrözik azt az alapvető értékrendet, amelyet egész életében képviselt: a tudás, az önzetlen segítségnyújtás és a folyamatos tanulás iránti elkötelezettséget.

Sz. Tóth János 2019 június 25. -e óta nincs velünk.

Az Ő személyes sorsa összekapcsolódik az egész ország sorsával.

A népfőiskolák gondjai is az új évezred első évtizedének vége felé sokasodtak, s tartanak a mai napig.

A tudás leértékelődése, a műveltség szerepének megítélése más dimenzióba helyezi a népfőiskolák mindennapi tevékenységét.

Ezzel küzdünk nap mint nap, de következetesen, hűen követjük mesterünk küldetés-tudatát a minőségvédelem és hazaszeretet egységében. A MNT ma is él és működik és folytatja a munkáját civil szervezetként, mindenféle állami költségvetési támogatás nélkül.

János munkásságát és hitvallását erkölcsi kötelességünk folytatni az emberek és országunk érdekében. Civil kezdeményezésként, szakmai elkötelezettségből szerveztük meg ezt a konferenciát, amely egy különleges nap, nekünk - az MNT tagjainak ÜNNEP-NAP - amelynek kettős célja van. Nemcsak tisztelgünk egy kivételes ember, kutató és közösségépítő munkássága előtt, hanem újra összegyűlünk gondolkodni, vitatkozni és közösen jövőt építeni a felnőttképzés számára.

Fontosnak tartottuk meghívni a konferenciára a felsőoktatásban még tanuló, fiatal leendő felnőttképzési szakembereket, hogy megtapasztalják szakmánk szépségét, s legyenek elkötelezett követői a tudás, a műveltség gyarapításának.

Olyan időszakban vagyunk, amikor a felnőttképzés szerepe kulcsfontosságú: a gazdaság, a társadalom és az egyén boldogulása múlik rajta.

A konferencia célja tehát párbeszéd és közös építkezés is, hogy miként lehet a felnőtt tanulás valóban a társadalmi megújulás motorja, hogyan lehet együtt formálni a felnőttképzés jövőjét. Mert János munkássága arra emlékeztet bennünket, hogy a tanulás közösségi cselekvés, és a fejlődés pedig mindig együttműködésben születik.

A felnőttképzés világa ma gyorsan változik.

Új technológiák, új igények, új tanulási utak formálják a szakmánkat.

Ebben a környezetben különösen fontos, hogy a képzett felnőttképzési szakemberek ne csupán alkalmazkodjanak, hanem irányt mutassanak. Hogy legyen bátorságunk kérdezni, újítani, együttműködni.

Hisszük, hogy csak jogszabályokkal nem lehet eredményes felnőttképzési gyakorlatot megvalósítani, ehhez a társadalmi felelősségvállalás és szakmaiság mellett elkötelezettség, akarat és hit is kell!

Kívánom, hogy a mai nap legyen inspiráló, gondolatébresztő, és méltó tisztelgés Szigeti Tóth János szellemisége előtt.

E gondolatok jegyében megnyitom a mai konferenciát

Turóczyné Veszteg Rozália

a Bibó István Népfőiskolai Alapítvány elnöke
az MNT tiszteletbeli elnöke

A BARÁT ÉS KÖZÉLETI EMBER

Jánossal először a 80-as évek közepén találkoztam Pozsgay népfőfront főtitkár Belgrád rakparti székházában. Nagy volt ott a jövő menés, megelevenedett akkor a magyar civil társadalom. János jó értelemben véve keményen lobbizott a népfőiskolák legalitásáért. Ismerősök voltunk Dunakeszi-i lakosok lévén, de a Belgrád rakparton lettünk igazán szövetségesek, egy jó ügyért, a népfőiskolákért. A titkárság tagjaként Pozsgay rám osztotta az egyesületek, társaságok nyilvántartásba vételének ügyét. Ekkor még nincs egyesületi törvény. A titkárság 1988. január 4-i ülésén döntött és elfogadta a Magyar Népfőiskolai Társaság létrejöttét. A Társaság annak rendje és módja szerint megalakult, elfogadta alapszabályát, megválasztotta tiszt-

ségviselőit. Benda Kálmán elnökké való megválasztásával a társadalom felé is jelezte a mozgalom fontosságát.

Bevallom töredelmesen, hogy beleszerettem a népfőiskolába. Sok találkozás él az emlékezetemben. Nagycenktől Nyíregyházáig, Mezőörstől Sárospatakig, Tatától Kishantosig. Naptárim alapján a rendszerváltozást követő negyedszázadban több mint 50 népfőiskolán vehettem részt, gyakran Jánossal együtt. ...

Az igazán gyönyörű, kitörölhetetlen emlék a bentlakásos Szovátai Népfőiskola, 1993. júliusában. Bebarangoltuk Erdélyt a Trianoni határig. ...

Dunakeszin együtt alakítottuk meg az MDF helyi szervezetét, sok jó emberrel – az Aczél-művek szélárnyékában zajlott a kommunisztázás. János korrekt versenytárs volt, indult a választáson, én rá szavaztam. A mandátumot azonban, a történelmi hűség kedvéért, egy ifjú titán SZDSZ-es szerezte meg, akiről később kiderült, hogy a KISZ KB tagja volt. Így éltünk Hunniában.

Ízig-vérig közéleti ember volt János. Minden közérdek ügyében kezdeményezőleg lépett fel. Erre első példa: ott volt a lakiteleki sátorban – a magyar műveltség esélyeiről beszélt. És azzal zárta veretes sorait, hogy a nem gyakorolt történelmi képesség, így a magyar műveltség értékei veszélyes hanyatlásnak indulhatnak. Sajnos jól jósolt.

Második példa: szeretett mozgalma, az MDF széthasadásakor 1991-ben alapító tagjai lehettünk a Nemzeti Demokrata Szövetségnek (NDSZ), sőt János később kampányfőnöke volt a Pozsgay névvel fémjelzett Szövetségnek. Megalakulásakor régen látott tömeg volt együtt, csupa jó ember – a Magyar Művelődési Intézet volt a megalakulás helyszíne. Ez is egy olyan emlék, amit a mai napig megőriztem. Sokszor megfordultam ebben az épületben, ami János munkahelye is volt egyúttal, illetve a Magyar Népfőiskolai Társaság székhelye. Volt alkotmánybírói éveim alatt – közel lévén a Donáthi utca – szinte szobacirkáló voltam. Persze dolgoztunk is, terveztünk a szakértői tanács tagjaként.

Hölgyeim és uraim, az ősrégi mondás szerint a barátság mindig kedves. Máraival szólva egy igaz barát egy életre jó társ a másikért. János köszönöm a barátságot, Nehéz volt állandóan múlt időben beszélni, mert a jóbarát megmarad az emlékeinkben

Dr. Kukorelli István

Professor emeritus, volt alkotmánybíró, az MTA doktora

A TANULÁS HATALMA

....

Szigeti Tóth János hagyatékáról, elméleti munkájáról, tanulmányairól, szakmai megállapításairól néhány gondolat.

A tanulmányait olvasva egészen megdöbbenő, hogy az évtizednél is korábban megfogalmazott megállapításai mennyire helytállóak ma is – sőt mértéket és mércét is jelenthetnek számunkra. Ugyanakkor a hazai felnőttképzés számára az általa javasolt fejlesztések, megállapítások döntő többsége ma is megvalósulatlan – pedig teljesülésük nélkül nincs a társadalomban eredményeket felmutató, nemzetközi mércével is mérhető fejlődés a szakmában.

Szeretnék sorra venni néhány alapvető megállapítást, de távolról sem valamennyit. Az elkövetkező hónapok, egy-két év alatt kell, hogy számba vegyük a teljes örökséget és a javaslatából, megállapításaiból kiindulva foglalkozzunk majd a felnőttképzés helyzetével és jövőjével.

Ezeket a megállapításokat, javaslatokat többnyire 2008-2009 -ben fogalmazta meg, bízva a változás és a fejlődés lehetőségének közeledésében.

2010 után azonban nemhogy pozitív változás nem történt, hanem még az addig elért eredmények is többnyire eltűntek.

Néhány megállapítás:

- 1) Szükség van a nemzeti értékekre, a kulturális autonómiára, valamint a demokratikus állampolgár kialakítására irányuló magyar oktatási és felnőttképzési stratégiára – és nem csak egy leszűkített, szakképzés centrikus megközelítésre. Ennek a stratégiának a kidolgozása, elfogadása, megvalósítása csak együttműködéssel, szervezett, szakmai, szakmaközi és társadalmi egyeztetéssel lehetséges.
- 2) Nélkülözhetetlen a felnőttképzés jelentőségének és fontosságának megismertetése a legszélesebb társadalmi nyilvánosság körében. Ez legsajátabb nemzeti érdekünk is. Elfogadtatni a teljes mai magyar társadalomban, hogy az iskolán kívüli felnőttképzés, a felnőttek képzettsége, műveltsége erőteljesen meghatározza egy nemzet létét. A tanulás kultúrájának elfogadása nélkül, egy kedvező társadalmi közszellem kialakítása nélkül kevés eredmény elérésére leszünk képesek.
- 3) Szükség van az élethosszig tartó tanulás rendszer szerű, az egész társadalmat magába foglaló kiterjesztésére. Ehhez olyan stratégiára van szükség, amely nem termeli újra az egyenlőtlenségeket a tanuláshoz való hozzáférés terén és amelyhez egy új típusú hármas együttműködés szükséges, mégpedig a köz- és magánszféra, valamint a civil társadalom együttműködésére.

- 4) Mivel aggasztóan magas azoknak a száma Magyarországon, akik csak általános iskolát végeztek, vagy azt sem fejezték be, ezért kiemelten szükséges egy országos alapkészségfejlesztési stratégia kidolgozása, a képzés intézményi hátterének létrehozásával együtt, ezekben pedig összehangolni a nem-formális és informális tanulási lehetőségek kínálatait. A feladat hatalmas, és megvalósítása a szakmai civil szervezetek közreműködése nélkül nem lehetséges, amihez viszont az ő megerősítésükre is szükség van.
- 5) Az élethosszig tartó tanulás projekt igen sokrétű és költséges. Az intézményi rendszer, a finanszírozás megfelelő kialakításához és működtetéséhez tárcaközi megközelítés szükséges. Az egy tárcaszintű intézményi struktúrából való kiindulás eleve tévút. A kormányzás egészét kell ehhez korszerűsíteni egy, a lehetőségeket biztosító és ösztönzésekkel szolgáló állami intézményrendszer megteremtésével. Vagyis váljon mérvadóvá a tanuló társadalom össz-kormányzati szintű megközelítése.
- 6) Súlyos hiányosság, hogy a közösségi művelődés intézményrendszeréről még csak tudomást sem vesznek a felnőttképzés, az élethosszig tartó tanulás szempontjából azok, akiknek ez felelőssége. A közművelődési intézményrendszer sok tekintetben a szakmai leépülés, kihasználatlanság jeleit mutatják, nem is beszélve a pénzügyi források hiányáról. A tárcaközi együttműködés kiemelkedő példája lehetne profiljuk kibővítése azzal, hogy kapcsolódnának az élethosszig tartó tanuláshoz, kiegészítő funkciókat látnának el a kompetencia alapú nem formális felnőttképzés terén.
- 7) Nélkülözhetetlen a kutatás-fejlesztés támogatása az élethosszig tartó tanulásban. Kutatás nélkül nehézségekbe fog ütközni a legfontosabb nemzeti prioritások és kulscélkitűzések meghatározása. Az élethosszig tartó tanulás sokoldalú, interdiszciplináris kutatási programját közfeladatként kell meghirdetni.

S végül a számára legfontosabbról: a népfőiskoláról – nagyon röviden, néhány szóban. János szakmai álláspontja az, hogy a népfőiskolák az iskolán kívüli felnőttképzés alapintézményeiként funkcionálnak, a legszélesebb társadalmi közösség számára.

Híd szerepet töltenek be az iskolarendszerből kikerült felnőttek és az élethosszig tartó tanulás között. Működésükkel, programjaikkal olyan tanulási és közösségi tereket hoznak létre, amelyek nemcsak az alapvető képzettségi hiányosságokat enyhítik, hanem erősítik a társadalmi részvételt, a demokratikus kultúrát és a közösségi kohéziót.

A legalkalmasabb képzési forma és intézményrendszer ahhoz, hogy a felnőttek jellemző hiányosságainak leküzdését segítse, lényegében a felnőttkori kompetenciák teljes skáláját lefedve – a mikrotanúsítványok és az egyéni tanulói számlák világa ellenére, amelyek egyébként is a felsőoktatásra és a szakképzésre fókuszálnak.

Az EU 27 tagállamai között a legfejlettebb tagállamok, az ún. referencia országok példáját nézve látható, hogy mind olyanok, amelyek a népfőiskolát hagyományosan (történetileg és a harmadik évezredben is) kiemelt intézményként kezelik.

Itthon, a katasztrofális képzettségi és műveltségi állapotok ellenére felmerül mégis többekben a kérdés: kell-e nekünk ma itt Magyarországon népfőiskola?

A válasz: a szükséges társadalmi, gazdasági, kulturális felemelkedés nem fog bekövetkezni Magyarországon a népfőiskolák nélkül.

Szigeti Tóth János maga is a legtöbbet azért tett itthon, hogy a valódi népfőiskola hazai működő intézményrendszere megvalósuljon.

A politikai változások és a kicsinyes magatartás azonban 2010 után elsodorta őt és a szervezetét is. De az öröksége él – és bár egy időre ellehetetlenítették ugyan az MNT-t, de megtaláltuk az utunkat, megalkuvások nélkül, emelt fővel tesszük tovább a dolgunkat – János útmutatásait megbecsülve, és szem előtt tartva.

Aki 2010/11 után – bár minden hazai és nemzetközi felkérésnek eleget tett, rendszeresen tartott előadásokat – egy kétszáz fős kis Balaton-felvidéki faluban, szeretett és választott szülőfalujában, Mindszentkállán lényegében belső emigrációba vonult, amit 2019-ig tudott elviselni.

Munkássága, egyéni élettörténete azonban így is teljes egészévé állt össze.

A vele szemben tanúsított itthoni hatalmi és szakmai viszonyulás ellenére nemzetközi szintű ismertsége és elismertsége bebizonyította, hogy európai formátumú értelmiségi volt. Olyan, aki mindvégig kitartott vállalt értékei és elkötelezettsége mellett. A megalkuvások, árulások évtizedében sem adta fel az elveit, amelyekben egész pályafutásán keresztül hitt.

Kevesen vannak az elmúlt időszak történetében, akik annyire hitelesen és európai módon képviselték volna a „haza és haladás” gondolatát, a „minőségvédelem és hazaszereget” gyakorlatát, mint Szigeti Tóth János.

A magyarországi iskolán kívüli felnőttképzés és oktatás jelenlegi helyzetével, valamint a jövőbeli lehetőségekkel, együttműködési modellekkel, fejlesztési irányokkal foglalkozó szakmai előadásokat megelőzően dán vendég osztotta meg gondolatait a résztvevőkkel:

Per Paludan Hansen a dán felnőttképzés egyik kiemelkedő szaktekintélye, aki hosszú idő óta meghatározó szereplője az európai és nemzetközi felnőttoktatási színtérnek, jelenleg a Danish Association for the Education of Adults elnöke, is bekapcsolódott egy előadással a konferencia programjába.

Kiemelte, hogy **a modern társadalmakban az élethosszig tartó tanulás nem csupán lehetőség, hanem szükségszerűség**, amely minden korosztály és közösség számára új készségeket, alkalmazkodóképességet és önfejlesztési utakat kínál. A felnőttek alapkészségeinek – például a szövegértésnek, számolási készségeknek, digitális jártasságnak és problémamegoldásnak – fejlesztése alapvető feltétele annak, hogy az egyének magabiztosan tudjanak eligazodni a mindennapi életben és a munka világában. Hangsúlyozta, hogy a tanulási lehetőségek bővítése – több, könnyen elérhető, rugalmas és gyakorlatorientált képzéssel – jelentősen növeli az emberek önbizalmát, alkalmazkodóképességét és részvételét a közösségi életben.

NÉMETH BALÁZS

Dr. habil Németh Balázs, a Pécsi és a Szegedi Tudományegyetem egyetemi docensének, a MTA Andragógiai Albizottság elnökének előadása **átfogó képet adott a felnőttkori tanulás globális irányváltásairól**, amelyek az UNESCO, az OECD és az Európai Unió által kijelölt stratégiai keretek mentén rajzolódnak ki.

A felnőttkori tanulás nemzetközi trendjei

A rövid előadás szólt az UNESCO felnőtt-tanulási orientációjának térnyeréséről az 1985-2022 közötti közel négy évtized vonatkozásában, különös tekintettel a témához kötődő négy UNESCO konferencia, tehát a CONFINTEA IV, a CONFINTEA V és a CONFINTEA VI és a CONFINTEA VII szerepéről. Ebből a CONFINTEA V jelentős hatást gyakorolt a rendszerváltás után megújuló magyar felnőttoktatásra, Sz. Tóth János is sokat merített belőle.

Az ezt követő gondolatok áttekintették az UNESCO átfogó oktatási elemzését a Faure jelentéstől a Zewde-jelentésig, de érinti az 1996. évi Delors-jelentés szerepét is, tekintettel az oktatás négy pillérére, melyet Sz. Tóth János remek meglátással kiegészített egy 'Learning to Learn' pillérrel.

A következő témakör megrajzolta az OECD szerepét az életen át tartó tanulás egyénközpontú értelmezésében, majd jelezte, hogy nem is olyan véletlenszerű a készség- és kompetencia-fejlesztési megközelítés az OECD környezetében, mely felfogást Sz. Tóth János maga is redukcionista nézetnek minősített Kjell Rubenson után szabadon.

A prezentáció nem mulasztotta el megjegyezni néhány gondolat erejéig az Oktatási Fehér Könyvtől a Készségek Uniójáig tartó vonulat lefelé ívelő trendjének káros következményeit, különösképpen az alapkészségek fejlesztését érintő érdektelenség negatív hatásait és a minőségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés egyenlőtlenségei okán jelentkező társadalmi hátrányokat.

Az előadó rámutatott a Világgazdasági Fórumnak a kulcskézségeket érintő üzeneteire, mely voltaképp összeköti az alap-, a szakképzettséget és az ún. transzverzális készségeket és jelzi azok koherens szerepét.

A prezentáció finoman jelezte az életen át tartó tanulás szociálpolitikai relációit a foglalkoztatathatóság és a társadalmi érvényesülés kapcsán, melyre a korábban Sz. Tóth János által elnökölt EAEA karakteresen véleményezett és azóta is jelentős etikai normarendszernek tekint.

Végül az előadó felvázolt néhány aktuális trendet, felhasználva az UNESCO, az OECD és az EAEA által jelzett kihívásokat, hogy szerény következtetést fogalmazzon meg a részvétel és teljesítmények összefüggései alapján.

Az előadás vázlata:

- Az UNESCO felnőtt-tanulási fókusza a CONFINTEA IV-től (1985) a CONFINTEA VII-ig (2022)
- A Faure-jelentéstől (1972) a Zewde-jelentésig (2021)
- Az OECD Rekurrens Oktatást felvázoló dolgozatától (1973) a Felnőtt-tanulási Trendek (2023) elemzésig
- Az EU Oktatási Fehér Könyvtől (1995) a Készségek Uniójáig (2025)
- WEF Future of Jobs- 2025 jelentés üzenetei
- EAEA-állásfoglalás a Szociális Jogok Európai Pillérei- EPSR uniós dokumentumról (2025)
- Aktuális kihívások és trendek

DR. FARKAS ÉVA

andragógus, a International Adult and Continuing Educational Hall of Fame tagja,

„A felnőttképzés 35 éve Magyarországon *– tanulságok és perspektívák”*

Előadása négy korszakon átívelve mutatta be a magyar felnőttképzés fejlődését, kiemelve az egyes időszakok meghatározó szakpolitikai döntéseit és hatásait. Az 1990-es években a képzési piac liberalizációja és az első jogi szabályozások teremtették meg az iskolán kívüli felnőttképzés intézményi alapjait, míg az 1993-as oktatási törvények jelentős strukturális változásokat hoztak a tankötelezettség és a szakképzési utak átalakításával. A 2001–2012 közötti időszakot a „felnőttképzés aranykoraként” jellemzi, amikor a 2001. évi C. törvény egységes, minőségbiztosított rendszert hozott létre, és az EU-csatlakozásnak köszönhetően jelentősen bővültek az uniós fejlesztési források: ebben az időszakban a magyar felnőttképzésben való részvétel 41%-ról 55,7%-ra emelkedett (2011–2016).

A 2013 után erősödő centralizációs folyamatok a professzionalizáció visszaesésével jártak, például megszűnt az andragógia alapszak a felsőoktatásban, az andragógia 2016-tól csak mesterszakként érhető el. A legfrissebb adatok szerint bár Magyarországon a felnőttkori tanulás éves részvétele 2022-ben elérte a 62,4%-ot, a PIAAC 2023 felmérés azt mutatja, hogy a felnőttek 32,5%-a szövegértésből, 28,8%-a számolásból, és 37,2%-a adaptív problémamegoldásból nem rendelkezik a mindennapi boldoguláshoz szükséges készségekkel. Az előadó megállapította, hogy a részvétel mennyiségi növekedése önmagában nem eredményez társadalmi vagy gazdasági versenyképességet; **a kulcsot a minőségi, kutatásalapú, célcsoportokra szabott képzések, valamint egy nemzeti készségstratégia kidolgozása jelentené.**

VÁRKONYI ZOLTÁN

az Európai Alapkészség Hálózat (EBSN) főtárgya.

Az alapkészségek és Magyarország jövője: *kihívások és lehetőségek a PIAAC tükrében*

címmel tartott előadást. Előadásában ismertette a PIAAC 2023-as felmérés magyar adatait, kiemelve, hogy az alapvető felnőttkori készségek területén jelentős változások történtek. A bemutatott eredmények szerint a magyar felnőtt lakosság 22%-a mindhárom készségterületen alacsony, azaz 1. vagy az alatti szinten teljesített, ami körülbelül 1,4 millió főt jelent.[2] Várkonyi Zoltán rávilágított arra, hogy a gyengülő alapkészségek komoly hatást gyakorolnak az egyének foglalkoztathatóságára, jólétére és a tanulási lehetőségekre.

hez való hozzáférése. Az előadás kiemelte, hogy a készségfejlesztés rendszere jelenleg nem működik megfelelően, és a tanulási szolgáltatások elérése sok esetben problémákba ütközik különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára.

Várkonyi Zoltán bemutatta a Svájci-magyar együttműködés a felnőttkori tanulás és oktatás terén a minőség és a szakmai fejlődés érdekében –PROFADUL (<https://www.profadul.com/>) platform terveit. A weboldal a felnőttképző szakemberek szakmai fejlődését támogató, minőségfejlesztési és tudásmegosztó platformként fog működni, ahol hírek, jó gyakorlatok és digitális tanulási lehetőségek érhetők el. Emellett nemzetközi – különösen svájci-magyar – együttműködésre épülő szakmai fórumot biztosít, amely segíti a korszerű kompetenciák, képzési standardok és tanúsítási rendszerek közös kialakítását.

Az előadások és a résztvevői hozzászólásokat követően három témában folytattak a résztvevők műhelymunkát

1. Műhely címe: Professzionalizáció a felnőttképzésben – Alapkészségfejlesztés és szakmai minőség összefüggései

Műhelyvezetők: Várkonyi Zoltán (EBSN főtitkár) – Farkas Éva (IACE Hall of Fame)

Cél és Kiindulópont: A műhelymunka célja az volt, hogy választ keressen a felnőttképzési szakemberek professzionalizációjának kihívásaira és megerősítésére. A bevezetőben kiemelték, hogy a felnőttképzési szakma **nem tudott klasszikus értelemben vett szakmává fejlődni**, mivel a szabályozási pilléreket a szakma bevonása nélkül más (politikai, gazdasági) szempontok mentén határozták meg. A műhely ennek a folyamatnak a megfordítására hívott fel, hangsúlyozva a **szakmai önszerveződés**, a kollektív erőfeszítés és a közös alapelveken nyugvó együttműködés szükségességét.

Résztvevők: A műhelymunkán kb. 25 fő vett részt és nagyon sokféle identitás (felsőoktatás, szakképzés, felnőttoktatás, civil szféra, szociális szféra, vállalat, közalapítvány, államigazgatási szerv) volt jelen, jól példázva a felnőttkori tanulás sokféleségét. Ez a sokszínűség izgalmas dinamikát adott a szakmai diskurzusnak.

A Műhely Programja

1. Bevezető (Farkas Éva): Köszöntő és a téma relevanciájának felvázolása, különös tekintettel a képzett felnőttoktatók elismertségének és társadalmi státuszának növelésére.

2. Felvezető Előadás (Várkonyi Zoltán): A **Pro fadul** digitális platform bemutatása, mint a szakmai kapcsolódások, tudásmegosztás és szakértelem felépítésének kerete. Vízió egy 2025–2028 között kialakítandó, **felnőttoktatók tanúsítási rendszeréről**, amely önfenntartó módon működne, és a minőség ügye iránt elkötelezett szereplők összefogásán alapulna.

A vízió két fő pilléren nyugszik:

- **A minőség és professzionalizáció emelése (Digitális tudásplatform):** Egy központi digitális platform (már elérhető: www.profadul.com) működtetése és folyamatos fejlesztése, amely híreket, legjobb gyakorlatokat, digitális oktatási tartalmakat (OER-ek és MOOC-ok) és szakmai forrásokat gyűjt össze a felnőttoktatók számára. A párbeszéd erősítésére évente **szakmai fórumot** szerveznek, elősegítve ezzel a magyar és svájci szakértők közötti együttműködést is.
- **A felnőttoktatók képesítési rendszerének megteremtése (hosszú távú cél, 2025–2028):** Egy **moduláris képzési és tanúsítási rendszer** kialakítása. Ennek központi eleme egy széles körben elfogadott „Képző a felnőttképzésben” (Trainer in Adult Education) tanúsítvány létrehozása, amely korszerű, kompetencia alapú fejlesztésre (beleértve pl. az AI és fenntarthatóság témaköreit) fókuszál.

3. Reflexiók és Kérdések a Résztevőktől: Plenáris beszélgetés. A résztvevők az alábbi gondolatokat, kérdéseket vetették fel:

- Tisztázni kell, hogy ki a felnőttoktató? A felnőttoktatói szerep nagyon sokszínű, felnőttoktató a vállalati oktató, az iskolai oktató, a duális képzésben oktató, a formális és nemformális tanulási tevékenységekben oktató, az egyetemeken oktató, a speciális igényű felnőtteket oktató stb. Hogyan lehet egy kompetenciaprofilt kidolgozni egy ennyire sokrétű és számos területen megjelenő szakmára?
- Kompetenciaprofilt munkakörre lehet fejleszteni
- Hiány van szakoktatókban
- Mi lesz a motivációja egy felnőttoktatónak, hogy képesítést szerezzen?
- Nem építünk a régi tapasztalatokra és tudásokra, mindig újra kezdünk felépíteni valamit. Nincs egy olyan közeg, ahol a meglévő tapasztalatok közös tudássá tudna alakulni, nincs helye és terepe az egymástól való tanulásnak

4. Csoportmunka (World Café módszerrel): Közös gondolkodás két asztalnál (1. stratégiai keretek / 2. tartalmi igények, szükségletek).

Kulcsmegállapítások és Javaslatok (1. Csoport: Stratégiai keretek)

A Várkonyi Zoltán által facilitált csoportban a felnőttoktatók képzési és tanúsítási rendszerének szükségességére a résztvevők **egyöntetűen igennel válaszoltak**. A bemutatott vízióval kapcsolatban az alábbi főbb pontok kristályosodtak ki:

- **Kommunikáció és célcsoportok:** fontos a misszió és a célok **világos megfogalmazása** annak érdekében, hogy a különböző státuszú oktatók, az oktatási tevékenységben résztvevő emberek és munkáltatóik könnyen felismerjék, hogy a kezdeményezés nekik szól.
- **Képzők képzése:** a hozzászólók megerősítették, hogy a képzők képzési programjának elsődlegesen a felnőttoktatók **általános kulcskompetenciáira** (*core kompetenciák*) kell fókuszálnia.
- **A Stakeholderek bevonása:** A minőség iránt elkötelezett szakmai, vállalkozói és civil szervezetek bevonása **kulcsfontosságú** a kezdeményezés súlyának és elismertségének növelése érdekében.
- **Civil szervezetek szerepe:** kiemelték a **civil szervezetek potenciálját** a szakmai önszerveződésben, mivel jelentős tapasztalatuk van a képzésben és a hátrányos helyzetű csoportok elérésében.
- **Különleges célcsoportok:** hangsúlyozták, hogy a Profadulnak gondolnia kell az **aktív idősök**, valamint a **fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek** speciális tanulási igényeire, és arra, hogy az őket oktató képzők választható modulok keretében ezekre felkészüljenek.
- **Nemzetközi együttműködés jelentősége:** A **svájci partnerség** nagy jelentőségű, mivel presztízszt (*brand*) ad a kezdeményezésnek, és garanciát jelent a magas szakmai színvonalú megvalósításra.
- **Potenciális célcsoport:** A szakképzésben felnőtteket oktató pedagógusoknak és a duális képzés gyakorlati oktatóinak nagy szüksége lenne egy ilyen tanúsítványra.

Felajánlott közreműködés és szakmai támogatás

- **Szakértői Közreműködés:** Többen szakértőként ajánlották fel közreműködésüket a képzésfejlesztésben vagy a minőségbiztosítási tevékenységekben (pl. Dr. Németh Balázs, Palencsárné Kasza Marianna, Zárda Sarolta).
- **Szervezeti Részvétel:** Felajánlották szervezeti részvételüket a támogató partnerségben: **MELLEARN** és a **Talentum Egyesület, valamint a Mindfulness Zrt.**
- **Szakmai Forrásanyagok:**
 - o **Talentum Alapítvány:** Értékképzők kézikönyve
<https://www.talentumonkentes.hu/ertekkepzo-k-ezikonyve>
 - o **Kovács Tomó:** Mindfulness applikáció, mint LMS, valamint a Profadul oldal megosztása saját honlapon
 - o **MELLEARN:** Profadul megosztása a honlapon, állandó hely a szakmai rendezvényeken.
 - o **Egyéb:** A megszűnt, korábban alapképzésként elérhető képzésszervezői szakirány releváns képzési tartalmait, tananyagait javasolt figyelembe venni

Kulcsmegállapítások és Javaslatok (2. Csoport: Tartalmi igények, szükségletek)

A Farkas Éva által facilitált csoportban egyértelműen felmerült az az igény, hogy szükség van olyan szakmai platformokra, ahol a felnőttoktatók megoszthatják a szakmai és tanításmódszertani tapasztalataikat, tanulhatnak egymástól, kapcsolódhatnak egymáshoz. A beszélgetés során az alábbi gondolatok, javaslatok, vélemények hangzottak el:

- **Kutatások:** Fontosak lennének a felnőttkori tanulás vizsgálatára vonatkozó kutatások. ELTE PPK - Ædusphere Kutatási Műhely kutatást végzett a felnőttoktatók

igényeiről. A kutatás eredményei kiindulóalapként szolgálhatnak a felnőttoktatóknak nyújtott képzési szolgáltatások kialakításában.

- **Minőségi szttenderdek:** A felnőttoktatók képzésére szükséges szakmai szttenderdeket kidolgozni. Meg kell határozni a felnőttoktatás tényleges minőségét meghatározó indikátorokat. Milyen kritériumai vannak a minőségnek? Körül kell határolni, hogy ki a felnőttoktató? A felnőttoktatóknak is lehetne etikai kódexe.
- A minőséget a felnőtt **tanulók és a munkáltatók elégedettsége határozza** meg. A vállalatoknál ez a legkritikusabb és legfontosabb szempont, hogy jó vélemény legyen az oktatóról. Villamosiparnak, energiaiparnak van vállalati képzők képzése programja, képzik az oktatókat.
- **Tananyagfejlesztés:** az oktatók (például az egyetemeken) nagyon leterheltek, jellemzően rövid idő alatt és korlátozott költségvetésből kell minőségi tananyagot fejleszteni.
- **Digitális kompetenciák hiánya:** a felnőttoktatóknál is (mint sok más célcsoportnál) jelentős a digitális kompetenciahiány.
- A résztvevők nem a hagyományos formális képzési formát preferálnák a képzők képzésére, hanem inkább **a rendszeres, módszertanilag facilitált tudásmegosztást, tapasztalatcserét, strukturált és fókuszált szakmai párbeszédet**. A résztvevők szívesen megismernék pl. a vállalati képzés tapasztalatait, a civil szféra képzési tapasztalatait, a szociális szféra képzési módszertanát, a felsőoktatás és más szektorok képzési módszertanait. A résztvevők kifejezték, hogy az ezeken a műhelyeken non-formális úton megszerzett kompetenciákból lehetne felépíteni a felnőttoktatói kompetenciát, amit akár validáció útján is lehetne tanúsítani.

5. Konklúzió: A felnőttképzési szakma szereplői, szervezők, szakértők, oktatók, szakmai szervezetek együttműködve kialakíthatják a szakemberek minőségi indikátorait és kidolgozhatják a felnőttképzési szakemberek szakmai minősítési rendszereit. Egy szakterület szakmai minősítési rendszere erősebb lehet minden állami rendszernél. Ehhez azonban szakmai önszerveződésre, kollektív erőfeszítésre, összefogásra, közös alapelvekre épülő együttműködésre van szükség, erre való szándékukat egyértelműen kifejezték a műhelymunka résztvevői. 2026. január 24-én a Felnőttképzők Nemzetközi Napján folytatjuk a közös gondolkodást és stratégiaalkotást.

Az összefoglalót készítette: Várkonyi Zoltán & Farkas Éva

2. műhely – Nyelvi kirekesztés és befogadás

A könnyen érthető kommunikáció alapelvei és a nyelven belüli fordítás gyakorlata kerültek fókuszba. Konkrét példák mutatták be, hogyan lehet a szövegeket a befogadó nyelvi szintjéhez igazítani. A műhely példaként említette az Erasmus Nívódíjas projektet: „Tegyük a világot az értelmi sérült emberekkel közösen, számukra is érthetővé!” (2023-1-HU01-KA210-ADU-000158648).[3]

3. műhely – A népfőiskolák szerepe ma

A résztvevők azt vizsgálták, szükség van-e modern népfőiskolákra, és milyen funkciót tölthetnek be az élethosszig tartó tanulás rendszerében. A fókuszban a közösségfejlesztés, a hátrányos helyzetű csoportok támogatása és az iskolán kívüli tanulási formák újrágondolása állt, fókuszálva a fiatalok problémáira és a képzésbe való bekapcsolhatóságuk kérdéseire.

A népfőiskola, mint felnőttképzési alapintézmény létjogosultsága nem merülhet fel kérdésként, mivel a felnőttkori magyar társadalom kritikus műveltségi és képzettségi hiányosságainak felszámolása népfőiskola nélkül lehetetlen.

Szükséges megteremteni ehhez az intézményi háttér, struktúrát – a ma magukra hagyott civil tevékenységként működő valódi népfőiskolai szervezetek kapacitása az országot sújtó probléma felszámolásához nem elégséges és azok a szervezetek pedig, amelyek a hatalomnak kiszolgáltatottan, de semmiképpen nem rendszer szintűen (egyébként nagyon szűkösen) támogatottak, döntő többségük nem végez valódi népfőiskolai munkát.

A konferenciáról szóló fenti tájékoztató összeállításához forrásként felhasználásra került Palencsárné Kasza Mariann cikke, amely a következő linken érhető el:

https://erasmusplusz.hu/erasmus_hirek/kapcsolodasok-egyuttmukodes-es-jovokep-a-felnottkepzesben

MAGYAR KEZDEMÉNYEZÉSRE ÚJ NEMZETKÖZI PROGRAM

A Magyar Népfőiskolai Társaság kezdeményezése „Felnőttképzők Nemzetközi Napja” létrehozására

A javaslat előterjesztésre került az EAEA elnöksége, valamint a Szigeti Tóth János emlék-konferencia (2025. november 6.) résztvevői számára

A kezdeményezés megalapozása

A felnőttképzés és élethosszig tartó tanulás kulcsszerepet játszik a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében, az állampolgárok személyes és szakmai fejlődésében, valamint a munkaerőpiac rugalmasságában. A felnőttképzők – tanárok, mentorok, trénerok, tanácsadók – nap mint nap dolgoznak azért, hogy az emberek új esélyt kapjanak a tanulásra, az előre lépésre és az önmegvalósításra.

A felnőttképzés és az élethosszig tartó tanulás napjaink egyik legfontosabb társadalmi és gazdasági kihívása. A felnőttképzők lehetőséget adnak az embereknek a fejlődésre, a változásra és az újrakezdésre. Munkájuk révén nemcsak tudást közvetítenek, hanem esélyt is teremtenek.

Ennek a munkának az elismeréseként javasoljuk, hogy évente egy nap hivatalosan is szolgáljon arra, hogy köszönetet mondjunk a felnőttképzés területén dolgozó szakembereknek.

A kezdeményezés célja:

- A felnőttképző szakma társadalmi megbecsülésének erősítése.
- A felnőttképzés jelentőségének tudatosítása a nyilvánosságban.
- Egy olyan tematikus nap létrehozása, amely lehetőséget ad szakmai események, kampányok, díjátadók, konferenciák, médiamegjelenések szervezésére.

A kezdeményezéssel egyúttal emléket kívánunk állítani dr. Szigeti Tóth János (1947–2019) felnőttképzési szakembernek, aki különleges szerepet játszott a magyar és az európai felnőttoktatás megújításában egyaránt.

- Az Európai Felnőttoktatási Szövetség (EAEA) első és máig utolsó Kelet - európai elnökéként három cikluson keresztül vezette a szervezet szakmai, kutatási munkáját,
- az első magyar felnőttképzési szakemberként választották be az International Adult and Continuing Education Hall of Fame tagjai közé,
- újjáteremtette és kifejlesztette a népfőiskolák szakmai és szervezeti, képzési rendszerének alapjait Magyarországon,
- a Pázmány Péter Katolikus Egyetem elhivatott docenseként is oktatott és kutatott.

Életműve példaértékű: hidat épített generációk, régiók és tudásterületek között. Ez a nap lehetőséget ad arra, hogy emléke és szellemisége tovább éljen a felnőttképzés jelenében és jövőjében.

Ezúton kérjük az EAEA elnökségét, hogy fogadja el és támogassa tagszervezete, a Magyar Népfőiskolai Társaság kezdeményezését és a szükséges hivatalos folyamatok kialakítását, amellyel létrehozzuk a „Felnőttképzők Európai Napját”, mint hivatalos nemzetközi szakmai tematikus napot.

Előzetes javaslatunk az, hogy minden év júniusának utolsó szombatja legyen a napja a felnőttképzők ünnepének, amikor a nyár kezdetén az éves szemeszteri munkák nagy része lezárult. Ez az időpont az előzetes felmérés alapján nem ütközik más európai tematikus nappal.

az MNT elnöksége megbízásából:

Mihályfi Márta

elnök

Magyar Népfőiskolai Társaság

Hungarian Folk-High School Society (HFHSS)

Brussels, 3 November 2025
Ref. Nr. 25-576-01-RK

Awareness-raising campaign: 24 January as International Adult Educators' Day

Dear Madam/Sir,

Our Board welcomed and approved the Hungarian Society's proposal at its last meeting. We are therefore happy to support activities surrounding an International Adult Educators' Day on January 24, together with the well-established International Education Day.

We will also plan awareness-raising activities and invite our members to share news and posts on social media. These will be shared with you in due time.

Thank you very much for your initiative and active commitment to EAEA!

Raffaella Kihrer
EAEA Secretary General

A 2025. november 6-án megrendezett Szigeti Tóth János emlékkonferencia zárásaként jelentették be a szervezők az eseményt, és a Magyar Népfőiskolai Társaság javaslata alapján 2026-tól minden év január 24. a Felnőttképzők Nemzetközi Napja lesz.

Az első nap megrendezéséhez az alábbi felhívást tették közzé:

A Magyar Népfőiskolai Társaság a felnőttképzési szakma elismerésének növelése, az együttműködések erősítése, a felnőttkori tanulás széles körű társadalmi elismertségének növelése érdekében javasolta, hogy minden évben ezen a napon ünnepeljük meg a felnőttképzőket.

A javaslatot az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA) elfogadta, így a felnőttképzők Nemzetközi Napja címen csatlakozunk az UNESCO január 24-i eseményéhez – európai szinten.

A felnőttképzők munkája ma valamennyi társadalomban kiemelkedően fontos: közreműködnek abban, hogy az emberek új esélyt kapjanak a tanulásra, az előre lépésre és az önmegvalósításra. Lehetőséget adnak az embereknek a fejlődésre, a változásra és az újrakezdésre. Munkájuk révén nemcsak tudást közvetítenek, hanem esélyt is teremtenek.

Az ünnepelés szervezése megkezdődött, amelynek első lépéseként közzétesszük a felhívásunkat a 2026-ra tervezett egy napos országos programsorozathoz való csatlakozásra, amelyhez egy adatlapot kell csupán kitölteni, A szükséges információkat is tartalmazó adatlap elérhetősége:

<https://forms.gle/zKDRzQ5DxBh7EngB8> [3]

Szeretettel várjuk a jelentkezéseket 2025. december 17-ig!

A link és az információ elérhető és szabadon terjeszthető a népfőiskola facebook-on is:
www.facebook.com/nepfoiskola

Annak a tükrében, hogy nemrégiben közétették a MEGÚJÍTOTT KIÁLTVÁNY AZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁSÉRT című EU dokumentumot, különösen érdekes olvasni Szigeti Tóth János 2001-ben megfogalmazott javaslatait a magyarországi élethosszig tartó tanulás ügyében.

Az alábbi írás a 2001-es felnőttképzési törvény előkészítésekor született, pontosabban a törvényt megelőző nemzetközi konferencián hangzott el – amelyet az Oktatási Minisztériummal az MNT szervezett itt Budapesten. A megújított kiáltvány kivonatát lapunkban is közzé tesszük, közvetlenül Szigeti Tóth János tanulmánya után. Tanulságos összevetni a „két kiáltványt”.

A fejlettek sarkában lenni

Az OECD szakértők a *Magyar országjelentés az élethossziglan tartó tanulásról* című anyagban¹ megállapítják, hogy tapasztalataik szerint Magyarországon nincs konszenzus a fogalom értelmezésével kapcsolatban az érintett kormányzati tisztviselők, az oktatás hivatalnokai, az egyetemi szakemberek és a felnőttképzési szolgáltatók között.

Ugyanakkor a használt fogalmak kevésbé kapcsolódnak az „élethossziglan tartó tanuláshoz” a gazdaságilag fejlettebb országokban egyre inkább jellemző szélesebb fogalmi értelmezéséhez. Azonban e tekintetben változásokra lehet számítani, mivel az 1998 májusában megválasztott új kormány prioritásként jelölte meg az egész életen át tartó tanulás fejlesztését és jelenleg a felnőttoktatás új törvényi szabályozásán dolgozik.

Most itt állunk a törvény előkészítésének utolsó fázisában, s feltehetjük a kérdést: vajon most már értjük és közösen értelmezzük-e az élethossziglan tartó tanulás koncepcióját?

Véleményem szerint a magyar társadalom közgondolkodása ettől még távol áll. Ugyanakkor a törvénytervezet előkészítői szerintem helyes és nagy utat tettek meg ebben az értelmezésben az elmúlt időszakban. Véleményem szerint most olyan határkőnél állunk, amelyben már nem csak az a tét, hogy túl tudunk-e lépni az elmúlt évtized átalakulásának tanulságain és az előtte működő társadalmi rendszer évtizedeinek a terhein. A szükséges váltásnak többek, alapvetőbbek az elvárásai, vagyis, hogy a magyar művelődés legértékesebb polgári hagyományaira támaszkodva és mélyebben gyökeredző, történetileg megszokott reflexeinket leküzdve, át tudunk-e lépni a jövő Európájába egy versenyképes nemzeti modell kialakításával. *Jim Smith és Andrea Spurling, Az egyéni bankszámla az élethossziglan tartó tanuláshoz* c. könyvükben² a tanulás új tömegkultúrájának kialakításához azt a jelképet használják, hogy ha korábban azt tartották: „Wales a dal országa”, most az a lenne helyes cél és önkép, hogy hívják „az Egyesült Királyságot a tanulás országának”. Nos azt hiszem, minden ország joggal szeretné ezt a nemzeti önképet zászlóra tűzni, s ebben a „a tanuló társadalom” megvalósítása egyetemes XXI. századi cél. A kihívás lényege az, hogy milyen országok, milyen mértékben, hogyan és mikor lesznek valójában is képesek erre.

Meggyőződésem, hogy az illetékesek – az élethossziglan tartó tanulás gondolatának megszületésekor (az 1970-es évektől), majd az OECD által 1996-ban kiadott *Élethossziglan tartó tanulást mindenki számára* ajánlás szerzői – se voltak teljes mértékben a tudatában annak, hogy milyen következményekkel járó kihívást fogalmaztak meg.

¹ Towards lifelong learning in Hungary, OECD 1999. ISBN 92-64-17023-5

² Individual lifelong learning accounts. Towards a learning revolution. Jim Smith and Andrea Spurling. NIACE, 1997. ISBN 186201 033 1

Ez az értelmezés (és a megvalósítás) Európa fejlett társadalmában is egy fejlődési folyamat eredménye, amely a filozófiák, az értékek és érdekek összeütközésében és egymást erősítő, illetve gyengítő hatásmechanizmusában lassan – reméljük, nem „élethossziglan tartó” folyamatban – bontakozik ki. A magyarországi gyakorlatban példa nélküli a mostani törvény-előkészítés során létrejött társadalmi párbeszéd, s ahogy ez a párbeszéd fejlődik, beleértve a jelenlegi nemzetközi szemináriumot is, amikor külföldi részvétellel tesszük mérlegre az elképzeléseket. Személyesen szeretnék köszönetet mondani az Oktatási Minisztérium Szakképzési Államtitkárságának, amiért a Magyar Népfőiskolai Társasággal közös vállalkozást elindította. Természetesen nem fogunk és nem tudunk mindenben egyetérteni, ami a dolgok természetből fakad, ám a törvény majdani sikerének egyik legfontosabb feltétele létrejött azáltal, hogy intézményesült az ügy előmozdításában érdekelt nyitott eszmecseréje, mint erőforrás.

E rövid felszólalás keretei között csak néhány fontos és talán közismert gondolatot szeretnék újra hangsúlyozni az *élethossziglan tartó tanulás lényeges jellemzőinek és a törvénynek a kapcsolataról*, majd a törvénykoncepció néhány pontja alapján arra szeretnék kitérni, hogy azok kodifikálásának és megvalósításának módja legalább olyan fontos, mint a koncepció elvi, eddig elért gondolati megfogalmazása.

Beruházás a tanulási kedv növelésébe

A törvény sikerességének egyik mércéje mindenképpen az lesz, hogy miként lesz képes elősegíteni a tanulóval kapcsolatos *társadalmi közszellem* pozitív megváltoztatását, illetve ebbe a folyamatba magát a társadalmat, annak tagjait hogyan lesz képes bevonni. Ebben a tekintetben a tanulóhoz való pozitív viszony és társadalmi környezet kialakítása az egyik legfontosabb cél, amiben a legszélesebb plurális társadalmi részvételre van szükség. A törvénynek direkt vagy indirekt formában intézményesítenie kell a Felnőtt Művelődés Hete (Adult Learning Week) névvel az 1997-es hamburgi felnőttképzési világkonferencián elfogadott ajánlást, amely jelenleg már több mint egy tucat európai országban évente visszatérő gyakorlati rendezvény és mechanizmus.

A tanuló személyiség áll a középpontban

Az élethossziglan tartó tanulásban „kulcsfontosságú elem, hogy a tanuló személyiség és igényei a középpontban álljanak, azaz inkább az oktatás és képzés ‘keresleti oldalához’, mint az ellátókhöz kell igazodni” – fogalmazza meg a magyar OECD-ajánlás is. Ahogy másutt a szakirodalom megfogalmazza: az oktatásról („education”) átkerül a hangsúly a tanulásra („learning”) – helyesebb és szebb magyar szóval: a művelődésre. Ha a törvény finanszírozási céljait tekintjük, nem csak az a kérdés, hogy a törvényi szabályozás hogyan tudja majd megfordítani a jelenlegi helyzetet, s a jövőben a felnőttképzési „szolgáltatók” helyett egyre inkább és közvetlenebbül a „szolgáltatást igénybe vevőket” finanszírozza. Az is alapvető, hogy a felnőttképzési beruházásoknak jelentékeny részét mindenképpen a tanulási kedv motiválására, ösztönzésére kell fordítani, amiben lényeges minden lehetséges társadalmi aktor bevonása.

A következő fontos beruházási preferenciát jelentik az *egyéni tanulási képességek* fejlesztésére fordítandó beruházások. (Jelenlegi kutatási adatok szerint az aktív tanulók 15%-a képes csak az önálló tanulásra, a nem tanuló felnőtt társadalomban ez az arány rosszabb³). Csak ezen beruházások által térül meg és növelhető az egyéni felelősségvállalás, képesség és hozzájárulás a tanulóhoz. Vizsgálatokból tudjuk, hogy a magyar

3 Adult Education Policy in the First Years of the 21st Century. Publications of the Adult Education Council 16/1999 Helsinki. ISBN 952-4\$2-267-0

háztartások kiadásaiban milyen jelentős hányadot képvisel a gyermekek továbbtanulására fordított összeg. E sokszor erőn felüli „beruházás” alapján lemérhető, hogy ha az emberek felismerik érdekeiket, hihetetlen áldozatokra képesek. A köztámogatás legfőbb feladata, hogy mobilizálja ezt a forrást.

Felülnézet helyett alulnézet

A jelenlegi magyar felnőttképzési intézményrendszer inkább a felsőbb iskolai végzettséggel rendelkezők számára ad csak bekapcsolódási lehetőséget. Az intézményrendszer és szemlélet vonatkozásában tehát a tanulás szempontjából hátrányos helyzetben levő *többségre kell helyezni a hangsúlyt*. Ha a magyar viszonyokat nézzük, akkor a felsőfokú végzettségűek a társadalom 9%-át képviselik. *A társadalom döntő többsége nem képes a jelenlegi felnőttképzési szolgáltatásokhoz kapcsolódni*. Nemzetközi összehasonlító vizsgálatok a felnőtt társadalom részvételét a 24–65 év közötti korosztályban 30–50%-ra teszik a fejlett országokban, a hozzánk hasonlítható Lengyelországban 14%-ra. A „nem részvételről” szóló kutatások Lengyelországban 96%-os passzivitásról beszélnek.⁴ Az European Training Fund Employment and Labour Market in Hungary (1999) c.⁵ tanulmány megállapítása szerint az adatok arra utalnak, hogy Magyarországon a képzésben való részvétel meglehetősen alacsony (6,2%), habár ennek aránya a munkapiacra újonnan belépők körében igen magas. Az iskolázottsági háttér is jelentős különbségeket mutat: a regisztrált munkanélküliek 78,4%-a nem rendelkezik érettségivel, míg az alacsonyan iskolázott rétegeknek a képzésben való részvétele mindössze 37,1%-ot ér el.

Fontos figyelembe venni az összes olyan kvázi tanulási tevékenységet (informális tanulás, szocializáció), amelyek egyéb tevékenységekhez kapcsolódnak, mint például szociális gondozás, munka-, szabadidős és közösségi tevékenységek, egyesületi élet, és fokozni kell a motivációt, a tanulási kedvet, s javítani kell az egyének tanulási képességein annak érdekében, hogy a formális tanulásban is részt vehessenek. A Felnőtt Művelődés Hete kitűnő eszköz lehet az egyének motivációjára. A törvénynek tartalmaznia kell az Egyesült Királyságban bevált egyéni *tanulási bankszámla* egyes elemeit.

A törvénynek biztosítania kell az EU-tagországokban széles körben elismert, iskolán kívüli felnőttoktatási rendszerben történő „második esély” oktatást.

A tanulási formák és szolgáltatások elvi egyenrangúsága

A Világbank *Tudás a fejlődésért jelentése*⁶ megállapítja: az oktatás egyik problémája, hogy a magán-, piaci és non-profit képzési szervezetek hatékonyabbak és olcsóbbak, miközben az iskolákat 90%-ban az állam tartja fenn, s az iskolarendszer és a kiterjesztett felnőttképzés egészében azt javasolja a kormányoknak, hogy a keretszabályok és megalapozott akkreditációs, értékelési és megfigyelési (evaluation and monitoring) rendszer kialakításával ösztönözzék a versenyt és együttműködést e szektorok – az állami, magán- és non-profit – között. Teljesen hasonló az OECD magyar jelentés ajánlása: „különös jelentőséget kell tulajdonítani az oktatási szolgáltatások egyre szélesedő skálájának és sok-

4 The Emergence of Learning Societies Who Participates in Adult Learning? Edited by Dr. Paul Belangér and Dr. Sofia Valdivielso Pergamon and UNESCO Institute for Education, 1997 ISBN 0-08-043 0606

5 Employment and Labour Market in Hungary Background Study Working Document European Training Foundation, Barcelona, 1999

6 World Development Report Knowledge for Development. Including Selected World Development Indicators 1998/99. The World Bank, Published Oxford University Press. ISBN 0-19-521119-7

féleségének... ez a lehetőségek sokoldalú összekapcsolásának fontosságát jelzi... és az egyéni képességek és kompetenciák értékelési és elismerési mechanizmusának javítását teszi szükségessé tekintet nélkül arra, hogy azokat az egyén formális vagy nem formális tanulás segítségével szerzi meg.”

Az intézményrendszer a felnőtt tanulók szolgálatában

A felnőttképzés jelenlegi intézményrendszerében számos egyoldalúság található. Felülről építkező, nem biztosítja kellőképpen a társadalmi igények érvényesítését, egyoldalúan munkaerő-képzés és szakképzés központú, miközben a piac igényeinek csak részben tud megfelelni – ahogy az European Training Fund (1999) anyaga helyesen leszögezi „a szakképzési tananyag nem képes kellő ütemben követni a foglalkoztatás szerkezetében a gyors technológiai fejlődés következtében jelentkező változásokat és igényeket. Összegzőképpen kijelenthető, hogy ez a fajta képzés nem alkalmas a munkanélküliség enyhítésére, mivel csupán a munkanélküliek töredékének áll a rendelkezésére és a legveszélyeztetettebb csoportok (alacsonyan képzett és/vagy idősebb emberek számára) kevéssé hozzáférhető.”

A törvénynek elő kell segítenie a helyi, kistérségi, regionális érdekekből és igényekből induló intézményrendszer, illetőleg hálózat és szolgáltatások felépítését. A hagyományos – beleértve az állami, önkormányzati, magán- és nonprofit szervezeteket – közoktatási, felsőoktatási, szakképző, munkaerő-piaci és átképző, valamint felnőttképzési intézmények és szervezetek funkcióinak bővítését, ezek magán- és közalapú társulásai és összekapcsolódása ösztönzésével, újak létrehozásával, a felnőttképzési szolgáltatásokat a legalsóbb szinten kell elvileg a legerőteljesebbé tenni.

Javasoljuk, hogy a törvény az 1998-ban megfogalmazott kormányprogramban leírt intenciókat tovább gondolva, helyi önkormányzati és kistérségi szinten kodifikálja a népfőiskolákat, mint a felnőttképzés alapszintű intézményeit.

Gyakorlati javaslatok

A törvény kodifikációs anyagában a fentiek értelmében garantálni és szankcionálni szükséges:

1. A középponti munkavállalói tulajdonsággá vált tanulási motiváltság és képesség sokoldalú fejlesztését, az alap-, általános, szakirányú és politikai-állampolgári felnőttképzés, a formális, nem formális és informális tanulási formák egyenrangúságát, összekapcsolását.
2. A felnőttképzési szolgáltatók egyenrangúságát (állami, önkormányzati, nonprofit, privát) illetve a képzések sokfélesége, szintjei, módjai között az egyéni tanuló szempontjából hatékony átjárhatóságot, a szolgáltatóknak az említett célra irányuló és általános, egymás közötti együttműködési kötelezettségére vonatkozó előírást. Ösztönözze továbbá a törvény a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézmények és szervezetek felnőttképzési funkcióinak és szolgáltatásainak kifejlesztését és közöttük a felnőttképzési együttműködést.
3. A „szolgáltató-központú” finanszírozás helyett állítsa előtérbe a törvény a „szolgáltatást igénybe vevőket” támogató finanszírozást, az alacsony iskolázottságúak megkülönböztetett támogatását, a szak- és munkaerő-piaci képzései keretében az általános műveltség fejlesztését célzó rész beiktatásának és finanszírozásának kötelezettségét, a munkavállalók képzéshez való jogának egyéni érvényesítési lehetőségét a munkaadók által támogatott felnőttképzés keretében, a munkahelyek által biztosítandó tanulmányi szabadság szabad egyéni döntésen alapuló részbeni felhasználási lehetőségeit.
4. A felnőttképzésben részt vevő összes fontos országos szakmai szervezet nyilvános meghívásán alapulóan, önálló jogi személyként hozza létre a jogszabály az Országos

Felnőttképzési Tanácsot, amelyben a minisztériumok szavazati joggal rendelkező képviselői ne haladják meg az 50%-ot. Funkciói között kodifikálja az évenkénti felnőttképzési országjelentés elkészítését és a fejlesztési politika prioritásainak meghatározását.

5. A felsőoktatási törvényben a MAB-ra vonatkozóan foglaltaknak megfelelően, a felnőttképzési területre történő speciális alkalmazással hozza létre a jogszabály a Felnőttképzési Akkreditációs Bizottságot, amely 50%-ban az országos felnőttképzési szakmai szervezetek képviselőiből, 30%-ban a felsőoktatási intézmények felnőttképzési központjainak, kutatóintézeteknek a képviselőiből, 20%-ban legalább doktori fokozattal rendelkező felkért, független szakértőkből álljon. Maga válassza elnökét, aki nem lehet köztisztviselő* A FAB tevékenységének, ajánlásainak eredményeit jelentő hatósági jogkör érvényesítést az OKIV lássa el kibővített funkciókörben.
6. A meglévő, részben felnőttképzési funkciókat ellátó intézmények új módon történő összekapcsolásával, vagy új intézményként hozza létre a törvény a Nemzeti Felnőttképzési Intézetet, amely szakmai-módszertani, kutató és szolgáltató tevékenysége mellett a törvény kapcsán megszabott feladatok és az azokra létrehozott testületek szolgáltató intézményeként működjön, beleértve a nemzetközi szakmai kapcsolatok és együttműködés fejlesztését és koordinálását. A Nemzeti Felnőttképzési Intézetet oly módon kell létrehozni, hogy annak tagként részét képezhesse minden társulni kívánó felnőttképzési szakmai szervezet és a felsőoktatásban működő felnőttképzési központ, s a társuló szervezetek Igazgató Tanácsa (vagy más nevű testülete) képezze az intézet közgyűlését és a testületi önkormányzaton, szakmai autonómián alapuló tevékenység irányítását.
7. A Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központok szűkre szabott szak- és munkaerő-piaci képző funkciójának a törvényi feladatok szerinti szélesítésével, a fentieknek megfelelő testületiségen alapulóan kell azokat át- és kialakítani.
8. A regionális szintű intézményrendszer szintje alatt a vidék- és területfejlesztés kistérségi területbeosztást figyelembe véve, központi társfinanszírozási hozzájárulást biztosító felnőttképzési alapok létrehozásával, a törvény ösztönözze a helyi és kistérségi szintű felnőttképzési infrastruktúra és szolgáltatások létrejöttét. Ez a közoktatási, szakoktatási, szakközépiskolai és felsőoktatási, valamint nonprofit és privát szervezetek felnőttképzési társulásainak önkormányzatokkal való együttműködésben közös működtetése keretében valósuljon meg. A helyi szintű elemi felnőttképzés szervezeteként kodifikálja a törvény a népfőiskolák önkormányzatokkal közös működtetését. (Lásd 1998-as kormányprogram.)
9. A törvény kodifikálja a felnőttképzés valamennyi tevékenységi ágára vonatkozó egységes, EU-kompatibilis adatszolgáltatási rendszer, a felnőttképzési kutatások és fejlesztés rendszerének kialakítását, beleértve a nemzetközi információs és dokumentációs rendszerbe történő bekapcsolódást, a hazai szakmai publikációs fórumok fejlesztését.
10. A felnőttképzés személyi feltételeinek akkreditációja keretében a törvény írja elő az EU-konform, modulrendszerű felnőttképzési szakember-képzési és továbbképzési rendszer kialakítását, a jelenleg foglalkoztatott szakemberállomány visszatérő továbbképzésének akkreditált rendszerét.

A fenti javaslatok részletesebb formában is megfogalmazást nyernek.

Megújított kiáltvány az életen át tartó tanulásért

(kivonat)

A teljes szöveg angolul a következő linken érhető el:

https://www.llplatform.eu/_files/ugd/043d91_3ab4ac51e-41f4844a2550e08dfd78b53.pdf#

Az élethosszig tartó tanulás kultúrájának ünneplése

„Senki sem születik teljesen készen:
a világban szerzett tapasztalatok révén válunk azzá,
akik vagyunk.”
(Paulo Freire)

2025-ben három fontos mérföldkövet ünneplünk: első Manifesztumunk tizedik, a Lifelong Learning Platform alapításának huszadik, és az élethosszig tartó tanulásról szóló első európai bizottsági memorandum 25. évfordulóját. Ezekre az alapokra építve – a Tanulás Európai Éve (1996), valamint a Készségek Európai Éve (2023) örökségére támaszkodva – egyértelművé vált, hogy az oktatási szereplőknek szorosabban kell együttműködniük, egymástól tanulniuk, és személyre szabott megközelítéseket kell kialakítaniuk a tanulók számára.

Miközben az Európai Unió új irányokat jelöl ki a lifelong learning területén, a civil társadalom is bemutatja saját, következő tíz évre szóló vízióját. Ez a jövőkép hangsúlyozza, hogy az életen át tartó tanulás **emberi jog és közjó**, amely mindenki számára hozzáférhető kell legyen megfelelő közfinanszírozás révén. A tanulást minden formájában értelmezi – formális, nem formális és informális módon egyaránt –, az élet teljes ívét át, a bölcsőtől a nyugdíjig.

A megújított Manifesztum célja, hogy választ adjon a 21. század gyorsan alakuló társadalmi kihívásaira, miközben továbbra is bátorítja az embereket a felfedezésre és a tudás keresésére. A kíváncsiság mozgatta előre az emberiséget; azonban a köré épített támogató rendszer, a vezetés, az együttműködés, a kutatás és a beruházások tették lehetővé, hogy mindez valódi társadalmi innovációvá formálódjon.

Ugyanakkor a globális változások nyomán sokan bizonytalanságot élnek át. A Manifesztum célja ezért a félelmek elismerése mellett egy olyan tanulási kultúra megerősítése, amely képessé tesz az alkalmazkodásra, a részvételre, és támogatja az egyéni kibontakozást. Az életen át és az élet minden területén zajló tanulás elősegíti egy **tanuló társadalom** kialakítását, ahol a tanulás minden formája egyenlő értékkel bír.

20 PILLÉR A KÖVETKEZŐ 10 ÉVRE

Az élethosszig tartó tanulás európai megvalósításáért

I. Pillér – Az inklúzió újradefiniálása: mindenkiért és mindenkivel

A hátrányos helyzetű, speciális igényű vagy alulreprezentált tanulók egyenlő esélyekhez való hozzáférése ma sem biztosított teljes mértékben: a szakpolitikák gyakran nem kezelik sokszínű igényeiket. Ez a társadalmi kohézió gyengüléséhez vezet.

A LLLPlatform öt alapelve az interszekcionális inklúzióért:

- A tanulás újaként és céljaként egyaránt a **jóllét** érvényesítése
- **Rugalmas tanulási utak kialakítása**
- A tanulás, mint folyamatos folyamat **elismerése és validálása**
- **Egyenlő hozzáférés** biztosítása inkluzív és személyre szabott szakpolitikákkal
- Sokszínűség előmozdítása a tanulás **tartalmában, formájában és működtetésében**

II. Pillér – A tanulók felhatalmazása reziliens társadalmak építésére

Noha az oktatás tartalma frissült, az innovatív pedagógiai és andragógiai módszerek még nem elterjedtek. Sok tanuló így nem fér hozzá olyan környezethez, amely aktív társadalmi részvételre készíti fel őket. Az innováció sem értéksemleges: tükrözi azokat, akik megalkotják, ezért már a kezdetektől etikai, inkluzív és fenntarthatósági megfontolásokra van szükség.

A LLLPlatform öt alapelve az oktatási innováció erősítéséért:

- A **tanulóközpontú megközelítés** előtérbe helyezése
- A **kulcs- és transzverzális kompetenciák** fejlesztése
- A fenntarthatóságra irányuló tanulás **általánossá tétele**
- Digitális **inklúzió és egyensúly** a tanulási környezetekben
- Az **oktatói hivatás megerősítése**

III. Pillér – A részvétel növelése az élethosszig tartó tanulásban

Egyre többen vesznek részt tanulásban és így társadalmi aktivitásban is, de az álhírek és szélsőségek terjedése miatt az információ túlkínálata szűkítheti a civil teret és visszafoghatja a részvételt.

A LLLPlatform öt alapelve a részvétel erősítéséért:

- A tanulási környezetek **egyenlő értékelése**
- A közösségi tanulás **mindenki számára**
- Az **aktív társadalmi részvétel** támogatása
- Tanulók és oktatók bevonása az **irányítási folyamatokba**
- **Koherens civil párbeszéd** kialakítása minden szinten

IV. Pillér – A rendszerszintű együttműködés elmélyítése

Bár a lifelong learning fogalma egyre gyakrabban jelenik meg a szakpolitikákban, sok helyen továbbra is csupán a felnőttkori tanulást értik alatta. Ez akadályozza az ágazatközi együttműködés kibontakozását európai szinten.

A LLLPlatform öt alapelve a lifelong learning új értelmezéséért:

- Az adatgyűjtés és monitoring **inkluzív átalakítása**
- **Közös nyelvezet** megteremtése az életen át tartó tanuláshoz
- **Szakpolitikai koherencia** kialakítása
- Olyan **irányítási struktúrák** létrehozása, amelyek támogatják az együttműködést
- Az élethosszig tartó tanulás **nemzetköziesítésének előmozdítása**

A VÁROMÁNYOSOK

Lakitelek Népfőiskola

Népfőiskolai Hálózat várományosainak bemutatkozója

2025. november 26-án zajlott a Hungarikum Ligetben a Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózat várományosainak szakmai napja, melyen 17 szervezet

- **Abasár** - Abasári Népfőiskola Alapítvány;
- **Ádánd** - Balatoni Népfőiskola Alapítvány;
- **Budapest** - Magyar Hagyomány Alapítvány és Népfőiskola;
- **Csilizpatas** - Csiliz Menti Népfőiskola Polgári Társulás;
- **Dunaújváros** - Dunamenti Regionális Népfőiskola Közhasznú Egyesület;
- **Földes** - Földes Nagyközségi Népfőiskolai Egyesület;
- **Jászfényszaru** - Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság;
- **Kapuvár** - HANG-TÉR-KÉP Kulturális és Népfőiskolai Egyesület;
- **Kéked** - Abaúji Népfőiskola Egyesület;
- **Kisköre** - Vásárhelyi Pál Természetvédelmi és Szabadidősport Egyesület és Népfőiskola;
- **Pápa** - Pápai Művelődéstörténeti Társaság és Népfőiskola;
- **Sepsiszentgyörgy** - Háromszéki Népfőiskola Egyesület;
- **Székelyudvarhely** - Romániai Magyar Népfőiskolai Társaság;
- **Szentendre** - Budapest-környéki Népfőiskolai Szövetség;
- **Terény** - Guttenberg Pál Népfőiskolai Egyesület;
- **Tolna** - Tolna Megyei Szabadművelődési és Népfőiskolai Társaság;
- **Vésető** - Sinka István Művelődési Központ Népfőiskola és Városi Könyvtár

mutatkozott be Lezsák Sándor a Népfőiskola Alapítvány kuratóriumának elnöke, Nacsa Lőrinc a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, valamint a Hálózat tag-szervezeteinek képviselői előtt.

A VÁROMÁNYOSOK FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Hűség és lojalitás – két erény, amely összeköt és megtart

A hűség és a lojalitás meghatározzák az emberi kapcsolatokat. Bár szinte ugyanaz a jelentésük, mégis van különbség: az egyik érzelmi, a másik tudatos.

A **hűség** érzelmi kötődés. Valamihez vagy valakihez tartozunk, és kitartunk mellette még akkor is, amikor nehézségek merülnek fel.

A hűségben benne van a feltétel nélküli bizalom, az összetartozás élménye és a hosszú távú elköteleződés.

A hűséges ember nem csak akkor marad, amikor könnyű – hanem akkor is, amikor kihívásokkal szembesül. Ez a fajta ragaszkodás mély belső értékeken alapul: szereteten, tiszteleten, hitelességen.

A **lojalitás** inkább tudatos döntés. Jelentheti azt is, hogy kiállunk a közösségünk, szervezetünk vagy egy eszme mellett. Felismerjük, hogy egy kapcsolat, cél vagy értékrend fontos számunkra, ezért támogatjuk és védelmezzük.

Az egészséges hűség és lojalitás alapja a kölcsönös tisztelet és a határok megtartása.

A hűség és a lojalitás olyan értékek, amelyek összekapcsolnak minket egymással, stabilitást adnak a bizonytalan világban, és hozzájárulnak a tartós, hiteles kapcsolatokhoz. Nem szabad őket természetesnek venni: ápolni, erősíteni és megbecsülni kell.

Aki hűséges és lojális, nem csak másoknak ad ajándékot – saját jellemét gazdagítja.

Érhetnek bennünket kísértések, megjelenhetnek olyan helyzetek, ahol a gyors haszon, az anyagi előny vagy egy látszólag kedvező lehetőség arra csábíthat, hogy háttérbe szorítsuk elveinket – akár a társunk, akár a barátunk, akár egy közösség rovására. Ilyenkor mutatkozik meg igazán a hűség és a lojalitás valódi próbája.

Hűségesnek lenni akkor könnyű, amikor semmit sem kockáztatunk vele.

A hűség igazi értéke akkor mutatkozik meg, amikor úgy döntünk, nem élünk vissza a másik bizalmával akkor sem, ha anyagi előnyhöz juthatnánk.

A lojalitás sem azt jelenti, hogy vakon követünk bárkit – hanem hogy tartjuk magunkat azokhoz az etikai határokhoz, amelyek meghatározzák a jellemünket. Ha valakit kijátszunk, becsapunk vagy saját érdekünket helyezzük a közös értékek elé, nemcsak a kapcsolatot romboljuk le, hanem saját hitelességünket is.

Az anyagi haszon pillanatnyi, a becsület, a hűség és a lojalitás viszont hosszú távú érték.

Ezek azok a tulajdonságok, amelyek valódi tartást és emberi méltóságot adnak — és amelyekre nyugodt szívvel építhetünk kapcsolatokat, jövőt és önmagunkat.

L.I.

2025. DECEMBERÉBEN

Magyar Népfőiskolai Társaság

8282 Mindszentkál, Jókai u. 40.

Tel.: 06 (20) 610 05 06

www.nepfoiskola.hu

marta@nepfoiskola.hu